

تأثیر رویکرد درس پژوهی معلم بر تفکر انتقادی و راهبردهای فراشناختی دانش‌آموزان

مهلا حیدری صادق^۱، عبدالوهاب پورقاز^۲، ابوسعید داورپناه^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی، گرایش تحقیقات آموزشی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

^۲ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

^۳ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر رویکرد درس پژوهی معلم بر تفکر انتقادی و راهبردهای فراشناختی دانش‌آموزان بود. روش تحقیق، نیمه آزمایشی و با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر پایه هفتم ناحیه ۱ شهر زاهدان در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بود که از بین آنان نمونه‌ای به حجم ۶۰ نفر، یک کلاس به عنوان گروه کنترل و دیگری به عنوان گروه آزمایش از ۱ مدرسه متوسطه اول دخترانه در سطح متوسط از ناحیه ۱ آموزش و پرورش شهر زاهدان به صورت هدفمند، انتخاب شد. برای جمع‌آوری اطلاعات از دو ابزار پرسشنامه حالت فراشناختی (اونیل و عابدی، ۱۹۹۶) و پرسشنامه تفکر انتقادی (ریکتس، ۲۰۰۳) استفاده شد. ابتدا پیش‌آزمون در بین دانش‌آموزان انجام گرفت، سپس ۸ جلسه تدریس به شیوه‌ی درس پژوهی در یک کلاس انجام شد و در انتها پس‌آزمون از هر دو کلاس گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد نمرات، آزمون t تک نمونه، تحلیل کواریانس تک متغیره (ANCOVA) و تحلیل کواریانس چند متغیره (MANCOVA) مورد استفاده قرار گرفت. اندازه اثر رویکرد درس پژوهی معلم بر مؤلفه آگاهی فراشناختی (۰/۲۶۸)، راهبرد شناختی (۰/۱۸۱)، برنامه ریزی (۰/۱۲۶) و خودبازبینی (۰/۲۵۹) در مؤلفه‌های تفکر انتقادی برای مؤلفه خلاقیت (۰/۲۹۳)، بالندگی (۰/۴۳۷) و تعهد (۰/۱۰۱) بوده است. با توجه به بالاتر بودن میانگین نمرات افراد گروه آزمایش در مرحله پس‌آزمون و اندازه اثر رویکرد درس پژوهی معلم بر مؤلفه‌های تفکر انتقادی و راهبردهای فراشناختی می‌توان نتیجه گرفت که رویکرد درس پژوهی معلم بر مؤلفه‌های تفکر انتقادی و راهبردهای فراشناختی دانش‌آموزان دختر پایه هفتم ناحیه ۱ زاهدان تأثیر داشته است.

واژه‌های کلیدی: درس پژوهی، تفکر انتقادی، راهبردهای فراشناختی

مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی

دوره ۶، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹، صفحات ۳۶-۴۷